SỐ THỨ 1882 — NGÀY THỨ BẢY 24 JUIN 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ 5 XU

	Annam.	Các làng	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
	6$00	»	3.00	1.50	0.50
	»	8.00	4.50	2.75	1.00
	8$00	8$00	3.20	1.50	0.60
	10$00	10$00	3.20	1.50	0.60
	9$00	9$00	3.00	1.05	0.55
	»	»	3.00	2.25	0.75

Les abonnements partent de 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. A. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-XUÂN

Adresse télégraphique
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large

Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . .
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Công ích hay là công hại ?

Chữ « công-ích » là trái lại với chữ « công - hại » mà nói. Phàm những việc gì thuộc về phạm vi công ích thì không khi nào lại có điều công hại; phàm những việc gì thuộc về phạm-vi công hại thì không khi nào lại làm được công-ích : mười điều công ích lại là trừ được công hại, mà làm công hại tức là phạm điều công-ích; lẽ ấy xưa nay Đông Tây cũng vẫn đều công nhận như thế cả. Có một điều đáng là là trong thiên-hạ có việc công ích mà làm ra hóa thành công-hại, danh công ích mà kỳ thực chính là công-hại thì có một bọn cái tâm-lý người đời muốn bình quải quyết, mà cái tình hình xã hội nhiều nỗi khác khe. Nguy thay ! ác thay ! hai chữ « công-ích » ở nước ta đương buổi dân-trí chưa khai-thông, nhân tâm còn hoang-hoặc như bây giờ.

Kỳ-giả một hôm đi chơi cùng người bạn ngồi trên xe hỏa, nhân ngồi rỗi cùng nhau bàn luận đến các việc công-ích trong nước ; vừa thoạt nói đến tiếng « công-ích » không biết nó có cái ma-lực gì làm cho hai người ngồi bên cạnh phải hoàng-tử sợ tài, như sợ đánh kẻ tài. Một người tuổi trạc bốn, năm mươi, người ăn mặc lam lũ mà trong vẫn còn cái về sang trọng, giữ rách, giữ lề, hình như ông giáo thú-quê đã từng có tiền ngàn bạc vạn, ruộng cả ao liền, mà nay bị mắc lừa thua lỗ, vay nhà suy lạc. Một người còn trai trẻ, môi thâm-sì như nghiện thuốc nha-phiến đến xái « chủ-nhật », người xanh-ngắt như mắc chứng hoa-liễu đến năm bảy lần, mà ngón ngữ cử-chỉ còn ra bộ kiêu quí lắm, chân đi đôi giầy vây, miệng ngậm cái bót thuốc lá, trong ví ắn quả chứ không phải là người ăn chơi một mùa, hình như một câu công tử con nhà giàu đã từng

xe xuống ngựa, ăn trắng mặc trơn, mà nay tiền mất tật mang nửa đời truy-lạc. Hai người cùng sầm nét mặt nửa nói nửa khóc mà góp câu chuyện với chúng tôi rằng : Thôi lấy các ông, xin các ông đừng nói đến chuyện công-ích mà làm công hại nữa. Chúng tôi hoàng không biết là ý gì, liền hỏi sao vậy ? Ông già nói : « Các ông chưa rõ, chính tôi đây đã từng ăn phải cái độc công-ích mà đem hết gia-tài sản-nghiệp hi sinh về một việc công ích — sau thành ra một việc công hại — rất to. Tôi vốn nhà giàu, thừa tiền ăm ắm cũng được vài trăm mẫu ruộng, mấy cái nhà gạch ở thành phố, sau chỉ vì một bọn lấy việc công-ích cổ-động tôi, nói việc làm gấn thành mà nên làm, còn thiếu, chỉ chừng được một vạn bạc nữa thì đại công cáo thành, hiện đã dựng được một nhà tư bản lừa xuất tiền cho vay, nhưng phải cần một chữ ký của cụ giúp cho thì mới lấy tiền được; việc này là việc ích-chung cho cả nước, cụ mà giúp cho thành được thì tượng đồng bia đá về phần cụ chắc trông thấy có ngày. Tôi sẵn lòngham nghĩa, nghe câu chuyện cũng bùi tai, liền ký giúp vào giấy vay cho họ lấy một vạn bạc ; đe đâu một vạn bạc vay lãi ba phần đó không phải để dùng về việc công-ích lúc đã vào tới họ thì chỉ để dùng về những phi cao-su, ô tô, rơm Tây, cơm Tàu, hàng mấy trăm châu hát, hàng mấy chục cô đầu hầu rượu, thứ nhất là để cờ thắn ra ngoài vòng tù nợ, chuyện của cho mẹ cho vợ để mưu sung-sướng cái xã-hèn sau khi hết lật dụng thân. Lúc nợ đến hẹn rồi, chủ nợ cứ thẳng cổ tóc chạy cứ gì thằng trọc đầu, tôi đành chịu khoanh kiệt gia-tài mà trả cho xong món nợ một vạn bạc. Cái việc công ích mà họ nói với tôi chúng qui thành ra bà gió, họ thì ăn chơi, hưởng thích lại còn sinh cơ lập nghiệp được nữa mà tôi thì không còn được lấy một tác đất cắm dùi. Công ích ở công ích ! Các ông nghĩ có cảm cảnh cho tôi không ? » Nói vừa dứt lời thì câu chuyện liền kia tiếp ngay câu chuyện rằng « Cụ thì mất còn may, đến mất hết gia-tài điền-sản thì thôi, vẫn còn giữ được cái thân trong sạch khỏe mạnh để mưu tính việc làm ăn, bị cực thật lại, cũng còn nông cơ ngày khá. Chớ như tôi mới thật là thảm ! Trẻ người non đa thấy danh cũng hám, thấy lợi cũng bám, thấy chức cũng thích, thấy ưu cũng đua Ấy cũng vì cái việc công-ích đó mà tôi đem hết gia-tài vào phiếu với họ, lại ký liền cái giấy vay nầy, ký đâu cái giấy vay khác, họ tôn cho chức nọ, bảo cho chức kia, họ dắt đi nay hàng Giấy, mai Thái-hà, nay ô-tem, mai cao lâu, nào rượu, nào chè, nào à đầu, nào thuốc phiện : tiền một ngày một cạn, bệnh một ngày một thâm : rút cục lại cái việc công ích mà họ nói với tôi chỉ là cái bả dỗ thiên-hạ vào trong, họ vốn không dủ tư-cách làm, mà thực họ cũng chẳng có bụng gì làm, tiền tôi góp vốn cũng nên tôi trả nợ dạy cho họ, trừ ra họ có được một phần hưởng thụ là kẻ thì trang-trải được công nợ, kẻ thì gây dựng được vốn liếng chút-đỉnh, còn bao nhiêu thì tận số huy-hoắc để mua lấy cái ác-tật thâm căn cố đế làm cho tinh lực hao mòn, phẩm hạnh ô liệt, tìm dụng trụy lạc hết cả một tấm đầu xanh tuổi trẻ như tôi bây giờ. Thảm không ? » Chúng tôi nghe đơn câu chuyện, lấy làm rợn tóc rùng mình, mới biết trong thiên hạ đủ việc gì hay đến đâu mà người dở thì cũng thành ra dở cả, Công-ích mà hóa thành công-hại như thế, thì những kẻ trù-mưu việc công ích đó đánh phạm vào cái tội trù mưu công hại, song những kẻ lần thành việc công ích đó chẳng cũng vì lầm mưu gian của kẻ khác mà vô ý phạm vào cái tội tán thành công hại dư ? Xin có một câu kết luận rằng : việc công ích phải tán thành mà người đứng làm việc công ích phải xét kỹ mới được.

T.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris ngày 22 Jain 1922

Việc nước Anh

Tin Londres — Thống chế Wilson bị kẻ bắn súng chết. Hiện đã hai người phải bắt về việc ấy. Ba người lính tuần cảnh bị thương.

Việc nước Thổ

Tin Tokio. — Tham-nghị viện đã ưng-chuẩn bản giao ước về đảo Yap.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 21 Jain 1922

Việc xứ Irlande

Trong tuần lễ mới rồi ở Belfast xảy nước bảy cái hỏa tai.

Việc nước Hoa-kỳ

Chánh phủ đã bỏ ý kiến hai nghị viện mà tăng binh nghạch lên làm 125 nghìn người.

Việc nước Đức

Theo như một biên bảng kê của nước Đức, thì trong buổi chiến tranh mới rồi, nước Đức mất cả thảy 199 cái tàu ngầm, trong số ấy 31 cái mất ở bắc-hải, 43 cái ở các bể nước Anh, 56 cái ở bể Manche, 12 cái ở Địa-trung-hải, v. v. Cứ như số-kê ông mình nước đạc, thì Đức mất 203 cái, chứ không phải là 199 cái.

Việc tu-chỉnh thư viện thành Louvain

Ngày hôm thứ hai hội-đồng tán-trợ việc tu-phục thành Louvain đã tiếp Hồng-y giáo-chủ Mercier và một quan thượng-thư nước Bỉ tại Paris. Hiệp hội đã quyên của học sinh Pháp và Bỉ được một số tiền lớn để giúp vào việc tu-phục nhà Thư-viện thành Louvain.

Bordeaux, ngày 22 Jain 1922

Số chi tiêu về việc binh

Số chi tiêu về việc bộ binh và thủy binh trên năm nước lớn tính bằng quan tiền vàng như sau nầy :

Nước Pháp 970.000.000, Nước Pháp 1.820.000.000 Nhật-bản 1.900.000, Nước Anh 4.200.000, Nước Hoa-kỳ 6.100.000.000,

Việc nước Nga

Các phong trào khởi nghịch ở nước Nga mỗi ngày một lan rộng mãi ra. Bọn khởi nghịch đã chiếm được thành Astrakabad. Hiện họ đương tiến đến Krasnoyarsk. Chánh-phủ Quá-kích nói rằng đảng ấy có các tước ở Nga giúp đỡ.

Tuần sau binh-gia của chánh-phủ Quá-kích sẽ tập trận tại miền Smolensk.

Bordeaux, ngày 23 Jain 1922

Ba-lan với Đại-pháp

Báo *Temps* ở trên được một bức điện tín nói rằng các đại-biểu của các chánh đảng Ba-lan hội-nghị ở Katowitz đều hoan hô nước Đại-pháp và cầm ơn các báo-quán Đại-pháp đã giả công bảo hộ sự khai-phóng cho nước ấy.

Việc nước Đức

Ở Jugenburg, tỉnh tuần-cảnh đã bắt được một cái kho lậu của 2 cái sòng mại-hoa, 206 khẩu súng đại 30 khẩu súng ngắn, 150 quả lựu-đạn, và mấy ngàn viên đạn lớn đạn nhỏ. Viên trưng-úy có cái kho ấy đã bị bắt.

Tại nghị-viện có một ông nghị viên chất vấn về đường hỏa-xa ở Lai-nhân, mà nói rõ hồi-đồng ấy quan Sứ-thần đã xin hoãn lại, vì đường hỏa-xa ấy là một đường đụng binh. M. Rathenau có nói lời ngăn-trở rằng công sẽ xin hội đồng các quan Sứ-thần đừng yêu cầu việc ấy nữa.

Còn một ông nghị viên nữa chất-vấn về cái chính-thể miền song Sarre thì M. Rauber xin đáp rằng các khoản hòa-nghị về việc ấy chưa thi hành hết.

Có tin rằng nay mai người Đức lại sẽ nhiều động ở miền sông Sarre, như họ nhiều động ở Haute Silésie trước kia.

Cuộc hội-nghị La Haye

Hội-đồng định rằng chỉ có vấn-đề nào có bốn nhà giám-định Liệt-quốc ưng giao cho các nhà giám-định nước Nga thì hội-đồng mới giao cho các nhà giám-định nước ấy xem xét.

Hội-đồng coi về việc các tư sản đã hội-nghị ngày hôm thứ năm, có quan Phillip Greame chủ tọa. Hội-đồng đã xét về cái thể lệ làm việc. Hội-đồng coi việc trái khoản thì do một người Đức chủ tọa. Hội-đồng coi về việc thi dụng thì M. Avez Zano chủ-tọa.

Trosky và Tchitchérine

Báo *Times* nói rằng đảng Trosky bàn nên cử Radek thay chức cho Tchitchérine vì viên ấy bị trách cứ về việc khuyến chánh-phủ Xô-viết dự cuộc hội nghị La Haye. Nghe đâu Trosky có gửi một bức thư cho Tchitchérine nói rằng viên ấy về việc đã gửi một bức tối hậu thư cho Liệt-quốc. Bức thư của Trosky có kết luận rằng binh-gia Xô-viết phải nên sửa đổi lại chính-sách ngoại-giao hay dùng đại bác mà khiến ấy đi.

Việc nước Hoa-kỳ

Mới rồi ở Brooklyn có bắt được ở trên một cái tàu kia một số cocaine đáng giá là 500 nghìn đồng bạc. Xưa nay không bắt được nhiều như thế bao giờ.

Chánh phủ thành phố New-York đã ưng chuẩn bản dự thảo của bộ Vệ sinh về việc bắt con trẻ đẻ được năm ngày thì phải in dấu đầu ngón tay vào giấy khai sinh

Cước phí đại pháp 6% ayste

4 / 1918 62.70 5% 1915-1916 76.85. 5 / 1920 90.30. — 6% 1920 89.0

THẾ GIỚI TÂN VĂN

Cờ Đế-Thích

Trung tuần tháng Mai mới rồi tại Paris có một cuộc đánh cờ rất vui. Cuộc đánh cờ ấy đặt tại nhà báo *Excelsior*. Trong cuộc cờ ấy bốn mươi nhà cao cờ ở Paris chọi với một mình M. Raoul José, mà ông đánh đó được gần hết.

Không phải bốn mươi người mỗi người đánh với ông một ván, hay là bốn mươi người đều sức mà đánh với ông mà thua thì cũng không lấy gì làm lạ lắm. Đây là một lúc ông đánh bốn mươi ván cờ với bốn mươi người, lấy thế mới là. Số là hôm ấy có bốn mươi bàn cờ ấy lên trên bốn cái bàn kê vòng chữ nhật, bốn mươi người ngồi chung quanh mà ông thì đi ở giữa, ông đi lần hễ bàn nầy đến bàn khác đến mỗi bàn ông liếc qua một cái, đi nước, đánh một quân, rồi lại sang bàn có khác, cứ thế lần lượt hết bốn mươi bàn cờ, cứ chỉ rất là nhanh nhẹn đã dáng, chỉ độ 10 phút là ông đi vòng bốn mươi bàn cờ, nghĩa là ông đi g trước mỗi bàn cờ chỉ độ 25 giây đồng hồ mà thôi

Ấy thế mà bốn mươi người kia, người nào cũng ra dáng rất là nghĩ ngợi, người thì chống tay lên cằm, mắt nhìn chòng chọc, người thì sờ gãy gải tai, ai bỏi cũng cẩn nhẩn cả, chẳng thế thì vuốt râu xoa mũi, có ai mảnh bào như ra nào thì giải gỏng nhăn nhó mỗi bàn một tay chính lại hai ba tay phụ, mỗi người nào trông bộ dạng cũng khổ nhọc khổ sở lắm.

Hai bên cuộc mua nhau thế, độ một giờ đồng hồ thì trong bốn mươi người có một người thua. Được hai giờ thì năm người thua. Về sau dần dần còn có 18 người. Sau cùng thua hết chỉ còn được một người hòa và một người được. Thế là trong mấy giờ một mình M. Raoul José đánh được đủ 38 người. Chẳng biết vua Đế-thích ngày xưa cao cờ thế nào, nhưng nếu ông sinh vào thời ấy thì cũng có thể gọi là địch thủ với vua Đế-Thích được.

Hoàng-thượng tại Đại-pháp

Ngày 23 Jain

Hoàng-thượng đã tới Marseille. Thánh-thể khang an.

Ngày 24 Jain

Sáng hôm thứ bảy, Hoàng thượng sẽ tới Paris tại nhà ga Bois de Boulogne với quan Thuộc-địa bộ thượng-thư Albert Sarraut

Quan Toàn-quyền Long đến nhà ga đón Hoàng-thượng.

TIN TRUNG-HOA

Trong điện báo Paris ngày 22 Jain có nói :

Ở Bắc-kinh có tin gửi đến nói rằng người Trung hoa đã bắt Tôn-đật-Tiên.

Ngày hôm nay phủ Toàn-quyền lại có lại cáo cho bản quán như sau nay

Theo như tin tức mọi nơi gởi đến thì nghe đâu thành Quảng-đông hiện nay về tay Trần-quỳnh-Minh chiếm giữ. Nghe đâu mới rồi chiến thuyền của Tôn-đật-Tiên có phóng pháo vào thành Quảng-đông. Nhờ có các quan lĩnh-sự các nước, nhất là quan lĩnh-sự nước Pháp điều-đình, thì nghe đâu hai bên đã hòa giải với nhau, nhưng các điều-ước về việc hòa giải ấy chưa ấn định ra làm sao.

Tây hành lược ký (1)

VIII

4 giờ chiều ngày 5 tháng Mai, tàu ở Colombo chạy, đến 8 giờ tối mảng 10 đi qua đốc Guardafui là đất Phi-châu, rồi vào vịnh Aden. Chỗ Guardafui có một hạng người thổ-trước còn mọi rợ lắm, nghe nói cũng còn hạng ăn thịt người. Vì thổ-dân hay quấy nhiễu, nên ở chỗ này không đặt đèn vọng-đăng (phare) được, mà chỗ ấy là chỗ rất hiểm, tàu đi lại đêm tối, có khi nhỡ chạy lạc, đụng vào đó thì bị hại.

7 giờ sáng ngày 12, tàu tới Djibouti là tỉnh thành xứ Somali thuộc về Đại-pháp cai-trị. Đại-pháp chiếm cứ chỗ này là cốt để giao-thông, vận-tải tuồn sản xứ Abyssinie, là một nước còn độc lập ở Phi-châu, và làm nơi tàu ghé lấy than, lấy nước.

Tàu đậu ở ngoài vũng, đi thuyền vào bến, trông vào bờ thấy nhiều đồng muối. Chỗ này nguyên là một vạt đất cát, từ lúc Đại-pháp lại đây, chứng khoảng vài ba mươi năm, mà nay đang sá đã rộng rãi, nhà cửa phố xá cũng tử tế. Người Tây, người Ấn độ, Ai-cập, đã lại buôn bán ; nhà Đông pháp ngân-hàng cũng có một chi-điểm ở đây, sở-dĩ được tiến-bộ như thế, là có hai lẽ : một là đáng xe lửa thông với xứ Abyssinie đi mất độ 8 giờ đồng hồ ; hai là tàu bè thường thường ghé lại.

Ở đây khí hậu rất là nóng nực, thường lên đến 40 độ ; có khi suốt năm không có một trận mưa ; cây cỏ không mọc được, có ít cây cối trên thành phố, đều là người giồng cả, mà phải mất công tưới luôn-luôn. Khi-hậu tuy cực kỳ nóng nực, mà ít có thấp khí, nên người ở đây ít hay đau ốm.

Người thổ-trước đều là người xứ Somali cả. Người Á-châu-tá (Arabes), người Ấn-độ đến ở cũng nhiều. Tàu lại, họ đem những đồ vỏ-lỏ, long chim lạc-đà, lông mao có trắng, thuốc lá, quạt đan đến bán. Người thổ-trước đa thật đen, vóc người nhỏ mà phần nhiều gầy gò, giữa mình to mà chân tay nhỏ von von, không xứng với nhau tóc thời loăn quăn, xoắn lại như tơ rối mà không mọc dài ra được, sắc tóc, vì nắng quá mà đều đỏng đỏng đỏi nón, nên nó vàng ra như lông bò ; mặt người nào người nấy đen như mực, trừ ra hai con mắt và hai hàm răng lại cực kỳ trắng, phần đối hẳn với cái sắc mặt đó, thành nên ghê ! họ cố một tiếng gấy, dùng để xỉa răng, nên răng họ mới trắng như vậy.

Những đứa bọn lội chung quanh tàu, chực bánh khách ném xu, bảo cho mà lặn lấy cũng nhiều ; những đứa ấy, bây giờ đã biết mặc quần rồi, không lõa-lồ như trước nữa, nhiều đứa tay có đeo một thứ bùa hằng đá, hoặc bằng đồ, bằng huyền, kêu bằng gris-gris cho cá mập khỏi ăn, vì chỗ này hay có thứ cá ấy.

Chúng tôi lên đạo phố một hồi ; lúc đã gần 9 giờ sáng mà được đông thấy nhiều người cứ đứng chuyện trò lêu lổng, không làm gì cả, có người thời đặt giường ngay trước cửa phố, bên đường đi mà còn ngủ chưa dậy ; có người thời còn ngủ ở các bè nhà người ta, gần với xác vật ăn mày và tàn tật cũng nhiều lắm.

Trong chợ bán những con lạc-đà, con la, các thứ hoa, quả, rau, đậu, cải, cỏ khô v. v. toàn là đồ ở xứ Abyssinie đem lại, cả thịt cũng có, mà nhiều nhất là thịt dê

Người thổ-trước lấy đa dê làm đồ xách nước và đựng đồ vật đi chợ. Có một thứ mứt quả chà-là, người thổ-trước hay ăn lắm, mà nhìn thấy ruồi muỗi đậu đấy, thật là bẩn thỉu lắm ! Nhà của người thổ-trước và những kiểu-ngu, như Ai-cập, A-rập v. v. ấn ở cũng như nhớp quá. Trẻ con thật nhiều. Có nhiều đứa nói được tiếng tây ; nhiều đứa lại tinh nguyện đem đáng cho mình đi xem, để xin tiền ; nhiều đứa xin theo mình để làm đứa ở ; nghe nói nhiều đứa đòi quá, hay lẫn trốn dưới tàu, cho tàu chạy mới ra, để người ta phải nuôi. Coi số hạng người không đọc đường người lận xin tiền, và người xin đi ở, thời đủ biết cái sinh kế chỗ này còn khó khăn vậy ; chỉ có nghề phơi muối, đi đánh cá, và chăn nuôi súc vật với làm thuê mà thôi ; ngoài-giả chẳng thấy kỹ-nghệ gì khác.

Vào xóm người thổ trước, và nhất là đi gần những người đàn bà thổ trước, thời nghe có cái mùi đặc biệt rất khó chịu, làm cho có người phải nôn mửa. Tôi ra là vì họ có một thứ dầu lấy ở cây ra để bôi đầu, nhưng vì họ bẩn-thỉu quá, không đem gội đầu, sợ tốn dầu hôi, lại thêm trời nắng như đốt, mà đầu không đội nón nên lâu ngày mồ hôi ra cái mùi ghê gớm ấy. Cũng như người đàn ông đàn bà nếu chước người ta đánh phấn. Lấy vôi bột bôi vào đầu, cổ, mặt, để làm đẹp ! !... Gương phấn như vậy, mà hạng thổ thần mày trắng. dám công-nhiên bắm mày, thì giọng phong-tình, thu ba tống mục, để chực khiêu khích kẻ bành khách đương đi giữa bạch nhật ngoài đàng ! Dân thổ-trước ấn ở bừa thỉu lắm : tác chúng tôi vào gửi thư ở sở Điện-báo, thì thấy một người đen, đã biết mặc áo tây, đương đứng chỗ đông người mà kỉ mũi ra giữa trước cửa sổ ấy. lấy tay quệt vào tường, chùi vào cửa, rồi kéo vậy lên mà chùi, không ngượng thì nào cả. Những hạng đi bảo rong và đi xin đứng đàn thì khác nhỏ cũng ra đó, trông rất tởm quá !

Nói tóm lại, thời xứ này tiến-bộ kể cũng đã mau ; mới không vài ba mươi năm mà đã được thế nầy, thời từ nay về sau cơ-sở đã thành, phần tiến-bộ, chắc có lẽ đẽ hơn khi mới sáng thảo ra.

Phần vật chất đã tiến-bộ, thời sao nhà-nước cũng sẽ lưu-ý đến phần tinh thần, mà dạy dỗ cho người thổ trước. Nếu biết theo điều dạy bảo, dẫu dân có lễ nghĩa liêm sỉ, thời cũng có ngày nên được cách người,

(1) Xem số báo ngày 9 Jain.

Hỗ Trợ Kinh Phí Hàng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Tài trợ bởi Vietnam Archive

Quả Gia-định thành ngẫu vịnh

Trốt bảy mươi năm cuộc bể dâu,
Đinh-thành phong cảnh mới bao lâu.
Lâu đài Bến nghé càng thêm mãi,
Thành quách Đồng-nai chẳng thấy đâu.
Ngang dọc phố phường thay khác chủ,
Lớn pha nói giống ở chung nhau,
Mưa Âu, gió Á, đôi phen trải.
Non nước còn trơ vẫn một màu.

Quả Tân-gia-ba ngẫu vịnh

Tên cũ từng kêu xứ Ha châu.
Một nơi phồn thị lắm thuyền tàu.
Bẹp dơ phố Khách chen đường hẹm
Cao ráng người Anh ở gác lầu.
Lợi lớn thực dân đang hưởng cả,
Nghề hèn thổ-trước cũng đành nhau
Hỡi ai thử ngẫm gương tây liếp,
Ưu liệt rành rành đấy chớ đâu

Quả Pênang ngẫu vịnh

Tàu đã vào ra Mã-lạc ca,
Pê-năng mấy chốc thấy chòm nhà,
Đôi bên phường phố người buôn bán,
Một lối thuyền bè khách lại qua,
Cửa bể gió veo dòng nước chảy,
Viên-ta (1) cây rợp bóng dương tà.
Lên bờ toan dạo xem phong cảnh,
Mưa khéo vô tình trở lữ ta (2),

Qua Colombo ngẫu vịnh

Cách Ha chẳng đến Colombo,
Cũng đông tàu lửa với xe bò,
Người Anh sang trọng lầu cao ngất,
Dân Thổ nghèo hèn áo mác co,
Hơn hỏ danh gia đâu giật lược (3),
Về vang quốc-túy mã bồi tro (4),
Cái lương ta lắm người tâm nhiệt,
Sang đây tha hồ cải hết cho !

Quả Xích-hải ngẫu vịnh

Xích hải tên qua thấm thoát man,
Biển trang Tao-hóa cũng co cầu.
Đỏ hoe mặt nước trời lồng bóng,
Trọc lóc đâu non nàng giải dâu.
Cây cỏ tiêu điều trông chẳng có,
Xóm làng lịch mạc thấy chi đâu
Tình ra, cảnh ấy vẫn khôn xiết,
Trăng tỏi mấy chiều đỉnh mấy câu.

(1) Xứ này có seminaire lớn.
(2) Phải đợi mùa đi xem, vừa bị mưa, không đi được.
(3) Có hàng người đầu cải lược.
(4) Mặt bồi tro như chetty, trán bồi trắng, có khi ở giữa mặt điểm 1 điểm đỏ.

LỜI ĐÀN BÀ

Cách tiêu-khiển trong khi nhàn rỗi của nữ-lưu, khi lữ-thứ trên Thượng-du

Các miền Thượng-du, Trung du, ngày nay, nhờ nhà-nước ngày thêm khai thác, mở mang dần mãi ra. Nào lập trường-học, dựng nhà bệnh-viện, dựng nhà bưu-chính khoảng trương các việc công-ích v. v.

Càng khoáng-trương, gây dựng ra bao nhiêu, thì công việc lại phải nhiều ra bấy nhiêu.

Công việc càng nhiều bao nhiêu thì các công làm việc các sở lại phải lục-lục lần lượt đổi lên mạn ngược bấy nhiêu.

Xưa kia ai đổi đi mạn ngược là tại có lỗi hoặc bạnh kiểm xấu lắm mới phải lên.

Nay các miền lấy công việc nhiều nên nhà-nước phải theo cách luân-lưu, mỗi ông phải đổi lên mạn Thượng-du, Trung-du một năm, 18 tháng, hai năm.

Các ông đi, tất các bà cũng phải đi, để sớm khuya cơm nước trông nom, săn sóc khi một nhọc, chứ lẽ nào chỗ gần có vợ có chồng, đi xa thì lại để chồng đi một mình. Nếu để các ông đi một mình... thì trước là không an tâm, sau là không trọn đạo người làm vợ.

Các bà chị muốn xử-sự cho trọn nghĩa-vụ thì phải theo các ông đi, thôi thì cũng chẳng quản chi ma-thiêng nước độc. Lại có thể lịch lãm những danh-sơn thắng-cảnh của nước nhà về các miền Thượng-du, Trung-du nữa. Không đến nỗi như các bà nữ-lưu xưa kia chỉ quanh quẩn chốn thâm-khuê.

Ngày thường hai buổi các ông đi làm việc, trong những giờ ấy, các bà đã xong các công việc nội-trợ rồi, lại một mình thủ thỉ quê người đất khách, hỏi tưởng đến sự vui về ở chốn quê-hương thì lòng ai cũng phải xốc-nổi ai nhỉ-tình, lại càng mối cảm tình, càng thêm buồn bã.

Trong những khi ấy, biết lấy gì làm tiêu sầu, giải muộn ?

Tài bàn ư ? ồ tôm ư ? chắn ư ? phản thắn, lì xì ư ?

Không ! không ! Các cách ấy chẳng nói thì ai cũng biết là bọn nữ-lưu ta phải lánh cho xa : trước là sợ hại đến danh giá, sau là sợ rối ra bại-hoại phong-tục.

Tôi xin hiến các bà chị một cách này cho qua thì giờ và lại bổ ích thêm nữa. Là khi nhàn rỗi ấy, ta sẽ thêu thùa các thứ để bày để trang hoàng trong nhà, hoặc các áo, mũ cho con cái, đan các thức mũ, áo giầy bằng laine, bông gạo, lọc bột bằng các cỗ thổ-sản ở chốn sơn-lâm.

Bà chị nào đã từng theo học qua các trường nữ-học, chắc cũng đã biết những nữ-công ấy rồi. Còn ba nào chưa biết thì ta nên họp lại nhờ các bà nữ-trợ-giáo tỉnh ấy chỉ giùm cho các cách khâu vá, thêu thùa.

Cách lọc bột thì lọc bằng các thứ củ như củ mài, củ sắn vỏ đỏ, củ khoai môn. Các củ ấy là lấm-sản, ta nên mua, đã không mấy đồng, mà khi về đường xuôi làm qua quỷ lắm, làm bánh cũng tốt. Hoặc khi có người một nhọc, quẩy một tí bột ấy với đường, người một ăn vừa lành, vừa mát.

Trong các thì giờ nhàn rỗi mà ta khéo lợi dụng cũng được nhiều việc có ích lợi không đến nỗi gây nên cái họa mà tôi thường thấy các bào nói về có một vài chị em trong bọn nữ-lưu hay tiêu khiển bằng mấy ông thần-đồ bác.

Gọi là mấy lời thành-thực hiến các bà chị em để lấy sự vui tôi sẽ nói về cách lọc bột các củ ấy.

Nữ-sĩ Kim-Khanh

VĂN UYỂN

Họa thơ bạn khai bút

Thường xuân mãi chen rượu khi khề,
Bốn hoa xuân sao mãi chẳng già.
Trước mặt non xanh nhiều sắc lạ.
Đầy sân hoa gấm đủ màu pha.
Các nhà pháo nổ nên cao nhỉ.
Mà tớ cười rằn chuyện tẻ ba.
Ngồi rải tỏ tôm cùng tứ hú,
Nhất nguyện một hội nữa may ra

Thơ chơi núi Voi

Một lũ anh em một lũ con,
Dắt nhau lên núi bước không chồn.
Voi nằm phục trước hình như hợp,
Mục đồng đồn xưa dấu chửa mòn.
Giếng nước trong veo gần cửa động.
Đường đi quanh quẩn khắp sườn non.
Quây quần lựa đá xoay ra chén,
Trời đất còn non thú hãy còn.

Cội-giang Nguyễn-minh-Bội

Dư luận Nam-kỳ

Cái vui nên lựa mà vui

Người ham sống ở đời, muốn kinh-doanh sự nghiệp, muốn lập nên thân-thể là cũng nhờ có sự vui. Vui chẳng thua người, vui được lời khen tiếng tặng, còn vui nữa, vui câu gia-đạo thuận hòa, vui đồng bào tương-ái, vui xã-hội điều-hòa. Cái vui là chỗ nghĩa khoái-lạc của người trên vũ trụ, là cái mối ngon ngọt treo nhông-nhênh để như người. Sống mà không có lạc thú gì ở sự sống thì ai có muốn sống mà chi.

Nhưng cái vui không phải có hoài mà được vui ; muốn vui phải cần có chút cực nhọc mới được. Ta muốn ngửi bông thơm, ăn trái ngọt thì phải ra công lựa thứ hột ta gieo, thứ cây ta trồng phải vô phân tưới nước. Ngày nào ta thấy nó đơm hoa kết quả là cái ngày ta được hưởng cái khoái-lạc của sự cực nhọc ta, cái vui của công ta. Cái vui đó là cái vui thật, cái vui mận-mà ; vì ta chẳng bỏ, chẳng ngại mà ta vui.

Người học-trò kia, muốn được vui, được cha mẹ khen mừng, cho thầy yêu-mến, thì tức học-trò phải lựa ; ta phải châm lo học-hành. Người làm ruộng muốn được vui, muốn cho trúng mùa thì phải siêng năng cầy-cấy. Muốn làm thợ hay thì phải chuyên cần, muốn buôn bán lời thì phải suy tính. Như thế, thì không có sự vui nào không có cực mà được vui ; mà có làm việc mới biết vui (Le travail est le père de plaisir).

Cái vui của cá nhân góp lại thành ra một cái giá-trị rất quí hóa cho xã-hội. Một nhà anh em, chồng, vợ đến biết lo cho vui, nhà ấy vẫn được đặt vào một cảnh ngộ rất êm ái thảm-trầm. Nhiều nhà, nhiều người hiệp nên xã hội, xã-hội mà người biết lo cái vui phải-lẽ, xu hướng nhau vào một phương diện, thì tất nhiên càng thêm thương lấn nhau, càng mong giúp đỡ nhau.

Vui mà bỏ lịch được cái giá trị của cá-nhân, vui mà làm cho người biết mến ưa xã-hội, ôi ! Qui hóa thay là cái vui. (Les plaisirs sont indispensables à l'agrément la valeur personnelle de l'individu et contribuent à le rendre plus sociable).

Than ôi ! Mà nghĩ lại cuộc mạnh, ăn no mặc ấm, lo đều bỏ sọng ngắn vụ công vụ ; học sách nhàn du cũng là vui. Đánh lẫn con đen, phanh-phui đồng chẳng cũng là vui. Tình đời nghĩ ngán thay !

Ai ôi ! Cái vui có lý thú cái vui thiệt, vui sao cho khỏi ăn năn, vui sao cho ta càng nghĩ càng thấm, tự nhận được là vui, xã-hội công-nhận được là vui, mới nên vui. Nói một lời, cái vui chính-đáng là khi nào không trái với công-lý. (Les vrais plaisirs sont ceux que la raison ne condamne pas).

Mà cái vui hỗ để vui hoài mà vui ! Vui phải có giới-hạn, có phạm-vi. Thế thường vui chán quá lại sinh buồn, sợi dây kia căng thẳng quá phải đứt, Cái vui mà vui quá, vui chẳng nghĩ đến thân danh là cái vui mà buồn. Vui mà buồn có nên vui đó ru !

Vui không ai cấm mà ai cũng không nên bắt-buộc người phải vui. Vì sao ? — Ở đời trăm người trăm ý giỏi cũng có tư-tưởng riêng, cái lạc thu riêng. Có ích gì cho ta rã mệt người ưa thanh-lịch chơi theo cách xa hoa phiền-phức ? Có ích gì ta dư, người xa-xỉ đi hưởng cảnh xem trăng ? Để người không hợp không vui, dẫu có chung vui nhẫm cũng vị tình, vui là vui gượng, cười là cười suông !

Thế để vô ích cho ai ai, lại còn làm cho người mất cái tư-do về cái vui, không muốn chung vui cùng xã hội.

Nói tóm là ai ở đời cũng có cái thú vui mà vui biết cách vui mới là đáng vui.

Nguyễn Bá.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 24 Juin này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 0 f. 56.

Quan Toàn-quyền Long tại Pháp. — Các nhật-báo ở Pháp sang ký tên vừa rồi có thuật rằng quan Toàn-quyền Long ở Đông-pháp về đã tới Marseille bữa 11 Mai. Các quan chức và bạn hữu ra đón ngài tại bến tàu đông lắm.

Hôm sau ngài đi thăm trường Đấu-xảo và đến tối thì lên Paris.

Quan thủ hiến Quảng-châu-Loan. Quan cai-trị de la Brosse tuổi hiến hạt Quảng-châu loan đã tới Hanoi ngày hôm qua.

Quan nguyên Thống-sứ Rivet đi Ao-châu. Quan nguyên Thống-sứ Bắc-kỳ Rivet năm trước nay được bổ làm Thống-đốc xứ thuộc địa của Đại-pháp tại Ao-châu (Océanie) Đạo chỉ du ngày 9 Mai 1921 thăng ngài lên chức ấy như sau này :

M. Rivet quan cai-trị hạng nhất ngạch Đông-pháp được thăng Thống đốc hạng nhì và bổ đi các xứ thuộc-địa tại Océanie thay M. Gnesdes về hưu.

Quan trưởng ty Astoin tạ thế. — Quan Thống soái Bloadlat và quí phu-nhân ngày hôm qua có tiệp được của bộ Thuộc-địa một bức điện tín, do quan Toàn-quyền chuyển đạt cho, báo rằng quan Trưởng-ty Astoin đã bị tử trận ngày 14 Juin trong trận Ainbarride.

Quan Toàn quyền tỏ lời chia buồn với quan Thống-soái và lại chuyển đạt những lời chia buồn của hai quan Thượng thư bộ Thuộc-địa và bộ Binh.

Thi tốt-nghiệp trường Cao-đẳng Pháp-chính. — Các sinh-viên trường Cao-đẳng Pháp-chính có tên sau này đều được vào văn-đáp kỳ thi bằng tốt nghiệp.

Ban Pháp-chính

MM. Dương cự-Lâm. Trịnh-sĩ-Trinh, Lê-v-Định. Phạm-khắc-Phúc, Ng.-v-Uyển, Lê-v-Lân, Trịnh-v-Kiểm Trần-đình-Đại. Phạm-trọng-Thiều, Vũ-đình-Phao, Ngô-khắc-Cược, Trần-thanh-Mại, Trương xuân-Mai, Phạm-v-Phúc, trần-trọng-Yêm, Bùi-v. Trung. Ng.-quốc-Kinh, Ung-Thuyên.

Ban Tài-chính

MM. Đặng trần-Lương. Đỗ v-Công. Phạm-gia-Khánh, Lâm-v-Khuê, Trần-v-Thi. Phạm-v-Lệ. Phạm-gia-Tab. Ng.-v-Giao. Trần Tự. Hoàng-v-Châu, Cao-đức-Liễn.

Thư-ký Nam-kỳ : MM Lê-văn-Hà, Lê-văn-Chuyên

Không có cuộc thi câu đối. — Bản-quán tiếp được nhiều thư hỏi về thể-lệ cuộc thi câu đối, vậy xin trả lời để các ngài biết rằng : Cô Ngô thị-Quyên nhờ bản-quán đem cái giải thi thơ trước treo luôn cái giải câu đối, mà từ bấy đến nay bản-quán vẫn chưa bá-cáo rõ-ràng cái thể lệ thế nào là ý bản-quán định nay mai sẽ trả lời cô Ngô-thị-Quyên rằng bản quán không muốn mắn tỏ-chức việc treo giải lấy nữa, vì treo giải ở trên tờ báo để cầu lấy câu-đối thật hay, có thể khắc được thì thiết tưởng các nhà văn-sĩ, lí ngải chịu cố sức mà nghe phen cháo, nghiệm ngay như cuộc thi thơ vừa rồi thì đủ biết. Vậy nếu cô Ngô-thị-Quyên muốn cho một đôi câu-đối thật hay, thiết tưởng cô nên tìm các nhà văn-sĩ nào có danh-tiếng mà xin riêng, chứ bản-quán không muốn nhận treo một giải thưởng mà lại vị-tất đã được câu ưng ý đáng khắc. Còn như một chục đạc và hai cái khăn thêu ấy, giả sử có có muốn treo giải, để khuyến-khích nghề quốc-văn, thì nên đổi vị chọn một đề-mục khác. Hay là có để cho bản-quán được tùy tiện chọn đề-mục, thì bản-quán sẽ vì cô chọn một đề mục nào êm ái, thuận về phương-diện văn-chương, không quan-hệ đến việc thờ-phụng, việc kỵ-niệm, v. v. thì chẳng những rộng ý cho các nhà làm văn, mà các báo-quán cũng để lời cổ-động vậy.

Ai có giấy Quốc trái vô-danh bất cứ năm nào xin chiếu-cố lại hiệu **FONDERIE TONKINOISE** của **HOÀNG-XUÂN LÃN**, số 39 Phố Hàng-quạt (Rue des Éventails) Hanoi mà bỏ.
TRẢ GIÁ RẤT CAO, mua bán phân minh. 2642

Ngạch quan lại. — M Ng-đình-Đệ, huấn-đạo hạng ba trợ tá tại huyện Vũ-giàng (Bắc-ninh) được nghỉ ba tháng nửa lương.

M. Phạm ngọc-Trác, tri-châu hạng nhì tại Văn-chấn (Yên-bái) trong khi đợi về hưu trí thì bổ vào tòng sự tại tòa sơ thẩm Thổ-sứ.

M. Ng-liên-Huy, tri châu hạng ba tại Lục-yên châu (Yên-bái) nay đổi đi Văn-chấn thay M. Phạm-ngọc-Trác.

M. Phạm-thái-Tập, thừa phái hạng năm tại huyện Kim-thành (Hải-dương) nay kiêm cả chức lục sự tòa án đệ nhất cấp ở huyện ấy thay M. Nguyễn-hữu-Thanh.

Cuộc thi xe máy ô-tô xã mô-tô. — Hội các nhà ô tô và đi-cích ở Bắc-kỳ và phía Bắc Trung-kỳ (Union Automobile et Touristique du Tonkin et du Nord-Annam) định đến ngày chủ nhật 16 Juillet, hồi 8 giờ sáng sẽ mở một cuộc thi xe máy (automobiles cycles, cars, motos, sides-cars) ở đường Bờ sông (quai Clémenceau).

Các nhà tổ chức ra cuộc thi xe có định rằng muốn cho cuộc thi được vui thì đường chạy xa quá nhiều, nhưng cũng phải chạy được một quãng khá dài thì xe mới có thể mở hết máy được.

Sau nữa muốn tránh khỏi những sự rủi-ro thì hai bên đường phải canh các mã cạnh gác thì đường dài quá không xuể.

Bởi vậy hội mới định lấy đường Bờ sông làm đường chạy thi.

Chương-trình thì như sau này :

Một cuộc moto kém 500 c/m3
— hơn — de cylindre
— với sidescar.
Một cuộc cycle-car đến 750 c/m3
— auto đến 1 1 500 de cylindre
— 2 1 500 —
— 3 1 500 —
— đến quá 3 1 500 de cylindre

Các xe thi sẽ họp cả ở đường Clémenceau trước cửa tòa Thương-chính.

Cho được tránh những sự rủi ro thì mỗi thứ xe chỉ chạy độ hai ba cái một lượt mà thôi. Khởi hành từ chỗ cây đồng-hồ.

Lúc khởi hành thì xe chạy về phía nhà thương Đồn thủy, vòng sang trại công-binh ngang đường Gambetta rồi lại về đường Clémenceau mà chạy tới chỗ cây đồng-hồ ở đó lại vòng lại, mà về rạp dựng ở trước cửa tòa Thương chính là chỗ cuối cùng.

Đường chạy chừng độ non năm kilomètres.

Mỗi hạng có một giải, nhiều giải rất to, hễ hội auto gửi đến thì bản quán sẽ đăng cả. Những người muốn ứng thí thì phải làm giấy gửi đến ông hội trưởng hội U.A.T.T.N.A. ở Haiphong hay là gửi cho M. Aviat là phó hội trưởng ở Hanoi.

Tiền đóng mỗi người và mỗi chuyến định là hai đồng.

Đến ngày 10 Juillet thì hết hạn nhận đơn thi.

Những người ứng thí phải chỉ rõ ở trong đơn xin cái hiệu xe mình và cái sức xe là thế nào bao nhiêu cylindres, vân vân.

Đó là một cuộc thi rất hay xưa nay chưa từng có bao giờ. Vậy mong rằng hội sẽ lập thành cuộc thi thật là một cuộc tiến khiến it có lần vậy.

Tôi cần mua phiếu QUỐC TRÁI, hàng vô danh, bất cứ năm nào. Xin đem đến nhà M. LÊ-ĐÌNH-CÁNH, số 17, phố hàng Giấy (Rue du Papier), TÍNH GIÁ RẤT CAO. 3233

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Ai là người làm nghề giấy Tây, Nam, Khách thật khéo giới trang thì có thể trông nom công việc cho thợ học, mỗi ngày làm nhất đôi giấy, các thứ kiểu đẹp công bền làm, ngoài thì có thể giao-thiệp với mãi hàng, do nhân nhận việc được, mà muốn đi làm ở Quảng-châu-loan xin viết thư ngay cho.

M. PRU-VINH-LONG
Commerçant et Planteur
3284 Fort Bayard (Kouang-Tcheou-Wan)

Phái-bộ Nam-Việt tại Đại-pháp. — Trong mục này đăng ở số nào bỏm qua, cứ cuối cùng có mấy chữ quan Giám-quốc và nghị-viện xếp làm lễ quan *Nghị-trưởng* và nghị-viện, vậy xin cải-chính lại cho đúng.

Tòa Đốc-lý. — M. Ng. ngọc-Khuê là thư-ký tập-sự mới bổ thì nay đề ra ngoài hạng và bổ vào tòng-sự tại tòa Đốc lý.

M. Ng -đình-Chính, thư-ký tập sự mới bổ thì nay bổ làm giám-thị (surveillant) tại trường Sư-phạm.

Thi nghiệm thuốc lỗ. — Đến sáng thứ hai 26 Juin tức 6 giờ đến 11 giờ, thì lính công-binh ở Đồn-thủy sẽ đem thí-nghiệm các thứ thuốc nổ ở bãi-cát sông Cái, về phía dưới Đồn-thủy ba kilomètres.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

A. SO

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : **Alexandre Dumas**
Dịch-giả : **Nguyễn-Hải**

... Ánh mặt trăng chiếu vào những nơi lộn xộn ấy coi rất đẹp mắt ; có lẽ chỗ mập mờ nửa tối nửa sáng khiến cho mọi vật lại càng thêm rạng vẻ ; còn cái ánh sáng vốn là một điều ninh thần, chỉ gần bỏ lấy những chỗ đẹp để trọc cho cảm mọi vật cái ánh sáng chỉ rọi vào những chỗ còn bóng bẩy trên những ngọn súng han gỉ, chỉ rọi vào những chỗ trắng nhất, và ít nhơ bẩn nhất ở trên những mảnh áo rách tả tơi.

Vậy *Môn-cơ* với *A-tố* đi qua cái lối đi mờ lối có hai luồng ánh sáng chiếu vào, là ánh sáng mặt trăng và ánh sáng lửa đã tàn, đi qua đó thì đến ngã ba đường. Đến đó *Môn-cơ* đứng lại, hỏi *A-tố* rằng :

— Thưa ngài, ngài có nhận được lối đi chăng ?

— Bẩm quan nguyên-súy, nếu tôi không lầm thì lối đi ở giữa này là lối đi thẳng ra nhà tu.

— Chính phải đó ; nhưng ta cần phải có ánh sáng để xuống dưới hầm.

Môn-cơ quay đầu lại :

— A ! Nghe như *Bích-by* đi theo ta ; càng hay, để nó đi lấy lửa cho ta.

— Phải đó, bẩm quan nguyên-súy, đáng khi quả có một người theo sau ta đã lâu.

Môn-cơ gọi :

— *Bích-by* ! *Bích-by* ! Lại gần đây ta bảo.

Nhưng cái bóng người ấy không vâng lệnh, có bỏ ngạc nhiên, lùi lại mà không tiến nữa, cái thoáng mà lần vào lối đi bên trái, đi thẳng về phía lên của bọn thuyền chài. *Môn-cơ* rằng :

— Nghe như không phải *Bích-by*. Hai người cùng đi theo cái bóng vừa lấp đi. Trong một lát lính dự vạn người nọ, mà mười một giờ đêm [illegible] một người đi ra vẫn phía ngoài thì không lấy gì làm lạ lắm. vậy nên *A-tố* và *Môn-cơ* không ai lấy sự đó làm lo ngại cả. *Môn-cơ* nói :

— Trước hết ta cần phải có một ngọn đuốc hay một cây đèn để trông thấy chỗ mà đặt chân nên, vậy trước hết ta hãy đi tìm ngọn đuốc lấy đã.

— Bẩm quan nguyên-súy, người lính nào ta gặp trước nhất sẽ chiếu sáng cho ta

Môn-cơ muốn thử xem *La-phe* bà-trước với bọn thuyền chài *Pháp* có chút liên can gì với nhau chăng, nên mới nói rằng :

— Không, không, tôi muốn dùng đến một người trong bọn thuyền chài *Pháp* vừa đến bến cá cho tôi chiếu hôm nay. Sáng mai họ sẽ đi thì câu chuyện này họ sẽ giữ kín được hơn. Còn như nếu câu chuyện này mà tiết lộ ra trong đạo binh *Tô-cách-lan*, chúng nghe nói trong nhà tu *Nâu-cdi-sơn* có chôn vàng thì chúng ngỡ mỗi viên đá có một triệu, chúng sẽ vào hủy phá trong tàu đài không còn lấy một viên gạch nào làm di tích nữa.

– Xin tùy ý tướng-công.

A-tố trả lời có giọng rất tự nhiên, dù quân lính bay kể thuyền chài cũng vậy, không có ai không có bổn nào, *A-tố* lại gần cái khe có bóng người vừa lấp phía bên kia mà quan nguyên-súy ngỡ là bóng *Bích-by*, thì vừa gặp một toán lính tuần đi quanh các đình trại để vào chỗ trung quân Toàn lính ấy cần *Môn-cơ* và *A-tố* lại, quan nguyên-súy nói lời hiệu, rồi lại đi. Một tên lính nghe có tiếng người phía ngoài thì tỉnh dậy, nghe xem có chuyện gì. *Môn-cơ* nói với *A-tố* rằng :

— Nga. hỏi nó xem bọn thuyền-chài đâu, nếu tôi hỏi nó thì nó sẽ biết tôi là ai.

A tố lại gần tên lính, tên lính chỉ cho cái lều của bọn thuyền chài ; *A-tố* và *Môn-cơ* liền đi ngay về phía ấy. Quan nguyên-súy trông như khi mình đi thì có một cái bóng người rõ như cái bóng đã trông thấy vừa rồi, chui vào trong cái lều ấy. Nhưng khi đến gần thì *Môn-cơ* lại ngờ mình lầm, vì tất cả mọi người đều ngủ cả, thì trong thấy chân tay đề gác lên nhau. *A tố* 17 mang tiếng rằng có thông đồng với những người đồng xứ với mình, nên đứng ở ngoài. *Môn-cơ* gọi bằng tiếng *Pháp* rằng :

— Hò-là ! Ai ngủ đây, dậy cả đi.

Hai ba người nghe thấy tiếng liền nhổm dậy. *Môn-cơ* lại nói :

— Ta các đến một người để chiếu sáng cho ta.

Tất cả mọi người cùng nhao lên, người thì nhổm dậy, người thì đứng lẫn lên. Người đầu bọn dậy trước nhất, thưa rằng.

— Bẩm tướng-công, chúng con xin hết lòng nếu lệnh tướng-công. Chẳng hay tướng công muốn đi đâu ?

A-tố nghe thấy giọng người ấy nói mà giật mình. *Môn-cơ* đáp :

Rồi các người sẽ rõ. Một ngọn lửa, nào, mau lên !

— Xin tuân lệnh tướng-công. Tướng-công có muốn con thân hành theo hầu tướng công chăng ?

— Mi hay đứa khác cũng không sao Qui hồ có người chiếu sáng cho ta thôi.

A tố ngẫm thầm rằng :

— Lạ lùng thật, giọng nói của tên thuyền chài này với quái lạ thay ! Tên thuyền chài gọi rằng :

— Anh em đi, lấy lửa, mau lên nào!

Rồi lại nói nhỏ với tên bạn thuyền ở gần mình nhất :

— *Miên-vinh*, mi cầm đèn và sắp sửa đâu đấy cả đi thôi.

Một tên thuyền chài đánh lửa bằng một hòn đá, để bên vào một miếng bã nhài, rồi lấy một que đóm mà thắp một ngọn đèn lồng. Tức thì trong lều sáng ngay lên. *A-tố* đứng ngoài quay mặt đi cho ánh sáng khỏi chiếu vào mặt. *Môn-cơ* hỏi :

— Thưa ngài đã sẵn sàng chưa ?

A-tố đáp :

— Bẩm đã.

Người đầu bọn thuyền chài nói nhỏ rằng :

—À, nhà qui-phái *Pháp* ! Chả chả ! là đàng đến mi trong việc này thật là may quá. *Miên-vinh* ơ, hãn khỏ mà nhận được ta là ai. Cầm đèn đi.

Mấy lời ấy nói tận trong chung lều, mà nói nhỏ tới nỗi *Môn-cơ* không nghe lọt được một tiếng nào cả. Về *Môn-cơ* lại đang nói chuyện với *A-tố* *Môn-cơ*, *A-tố* và tên thuyền-chài ở lều đi ra. *A-tố* ngỏ rằng :

— Không có lẽ nào ! Ở ta làm sao mà mơ tưởng được một điều kỳ dị như vậy.

Môn-cơ nói với tên thuyền chài rằng :

— Mi tiến lên trước. cứ lối giữa mà đi rảo bước lên.

Ba người vừa đi vừa đây hai chục bước thì cái bóng vừa chui vào trong lều đã lại chui ra, bỏ mồi đèn đấy cột, cắp sau chỗ đó coi như cái tay vịn ở bên bờ dường mà tò mò nhìn xem quan nguyên-súy đi xa. Cả ba người cùng lấp trong đám sương mù. Ba người đi về phía *Nâu-cdi-sơn*, bấy giờ đã thấy nhấp nhô đá trắng, coi như bãi tha ma. Ba người dừng chân ngoài cổng một lát rồi cùng bước vào trong lần đầu. Cái cửa đã bị vỡ bỏ phá tan. Một bọn bốn người vẫn đeo ngã trong một chỗ kín, vì họ đã chắc không có giao chiến về phía ấy. *Môn-cơ* hỏi rằng :

— Không ai không làm bận cho ngài chờ ?

(Còn nữa)

MỘT BỨC THƯ!

Bản-hiệu mới tiếp được thư của ông Hoàng-thúc-Hội nhận lời đến chụp ảnh phòng dai là ảnh giải-thưởng của Bản-hiệu tặng sẽ cuộc thi thơ mới rồi.

Vậy đến hôm chụp ảnh phòng dai ấy bản hiệu sẽ xin đem hết những đồ ảnh ở bên Tây mới gửi sang ra để hoan nghênh một nhà thi-bá trong làng thơ của ta ngày nay.

Photo
« THUY-KÝ »
18, Rue de la Citadelle, Hanoi

XIN XEM CHO KỸ

Khi nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cao-bách của bản-hiệu, đến khi đi mua lại nhìn « hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đúng, lại biết thư cách bản-hiệu, vậy gọi có mấy lời Linh trình các quí-khách rõ cho ra sự tin cậy mua từ rồi, đi cho lắng, chớ lầm-lẫn đến bản-hiệu thì xin chớ có

« Nhà Bào thuốc Ed Morlès có đông-chủ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trảng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ets. MORLÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

VỢ KẺ PHẢI ĐAU

Nhẹ hơn nỗi người Nam Việt phải đau nguy, phải nghỉ làm, phải đau khi quản-u đã nhiều thuốc không phải dường, nước lã không chưa chắc nào có may trở nhiều người phải đau khi quản đã khỏi mới hết phải đau ở phải nhẹ hơn nỗi người phải những lại, nếu chuyển sau người sau chữa ngay đi.

Bệnh đau phải, trước hết tôi đã bảo là một bệnh phụ gồm rất bệnh ấy là một bệnh truyền tin nhưng ấy. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con nối, truyền cho nỗi một đời người sau nhẹ không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Khi tôi nói đến cuộc trong thế nào cũng người số biểu không." Nếu số bệnh mà không chữa đi, thì trong số năm, hoặc tôi năm nữa trong Nam Việt tuổi diệt một vị người số kể là ít. Thế mình ra không con nối phần nhiều không sống được. Người có bệnh ấy, mà số sinh con đẻ con dược, thì sai sinh con sau cũng yếu ớt, gầy mòn, hèn.

Bởi người Nam Việt ta có người không muốn giống Nam Việt bao nhiêu đi nữa mà người không muốn giống Nam Việt thì chỉ nên đi đi, thì nước mình đi mất được.

Vậy nay nhân có thuốc Bảo-sinh MONTÉS và Ex. Pec. B... [illegible] mà bệnh nào cũng BRONCHORHUM [illegible] Sinh có chữa nước khí ấy con, con sống một nhà nếp, nâng mất, gầy, khỏe mạnh và nhỏ dẻo.

BRONCHORHUM
[illegible]

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon
Giá mỗi lít . . . . . 2 $ 25

ĐẢO SAN CÁ THU

một lít. . . . . 12 f. 00
Bộ tư ! $ 90 đến 2 $ 80 (tây theo giá bọc khe Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh ho rất thần-hiệu
(SIROP N)
Một chai. . . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ. . . . . 4 f. 45
Bộ 0 $ 70 đến 0 $ 80
Sáu lọ. . . . . 24 f. 50
Bộ 3 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROBIN »
Một lọ . . . . . 11 f. 50
Bộ 1 $ 70 đến 1 $ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA
Thuốc (máu-bổ bổ huyết
Một lọ . . . . . 11 f. 40
Bộ 1 $ 80 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPES
Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay bại người ; hết là bệnh grippe, nhiều người phải chế trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên với nỗi nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nên muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rất nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bảo-chế MONTÉS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Một tấn bắt kịch. — Hồi 9 giờ rưỡi hôm 22 Juin, giữa ngõ hàng Quạt tối tăm, đèn máy chẳng có, trong khi yên lặng hàng phố bỗng nghe thấy tiếng đấm đá nhau ngoài đường và kêu to rằng : « Mày là thằng nào ! ... ông bắn cho phát súng bây giờ . »

Vừa nghe dứt mấy lời ấy thì có một người ở gần đó chạy ra, tay cầm cây đèn sáng quắc, hỏi sốt sắng ngay : « Làm gì mà đem nhau vào xó tối đánh nhau như vậy ? »

Vì cái tia sáng chói lói ấy chiếu rõ rệt vào mặt một đào và hai kép (một tên Nam phục một tên Âu phục) đóng tấn kịch ở giữa đường.

Xin kể chương-trình :

Một cái xe cao-su chạy ở phố hàng Giai rẽ vào ngõ hàng Quạt. Trong xe có hai người : chàng Áo-phục bét, thấp, mũ rơm, với một ả đầm thước-tho xuyên thâm. Một chàng Nam phục, chít khăn, giầy ta (chồng ả ngồi xe đối với giặc) ở hàng Gà đi tại. Hai chàng túc nhau, chị ả đứng xem, nghỉ ngơi . Ả bỏ sang tới. Ba vai trò tan lắc. Koán-quan xi-xéo bình phẩm, mỗi người mỗi điều . . .

Hà màn

Là gì cuộc nhân thế đấu tranh, hễ cái « *vô văn-minh* » tiến được một tông thơ cái « *bài hoại luân-lý* » lại liền lên hàng mấy mươi tầng vậy.

Hữu-Văn.

MỚI XUẤT BẢN

Một quyển tiểu-thuyết lối mới « Duyên Nghiệp Ly Hải » có nhiều tranh ảy tốt Giá 0 $ 18
Bán ở các hàng sách.

3286

Thuyền chuyên. — M. Ng.-gia Mưu thư-ký hàng bãi lông-sự tại Vân-phòng phủ Thống sứ (quan thứ nhất) kể từ ngày 1er Juillet trở đi sẽ đổi vào phòng thư-ký riêng của quan Thống-sứ thay M. Ng.-v-Mưu.

Tiền tự cấp. — Mme Ngô-thị-Nu, quan làng Kiều-trung huyện Hải-hậu, tỉnh Nam định là vợ góa người lính khố xanh Trịnh văn Lưu mất ngày 18 Avril 1922 thì nay được lĩnh một số tiền trợ cấp là 30 đồng.

Mme Nguyễn-thị-Chân quán làng Phương-canh phủ Hoài-đức tỉnh Hà-đông vợ góa M. Ng-trong-Lữ thương-phái mất hôm 5 Avril thì nay được lĩnh một số tiền trợ cấp là 40 đồng.

Thuế cao-su nhập cảng. — Các phòng Thương-mại và Canh-nông ở Nam-kỳ có xin với quan Toàn-quyền đang đi công-cán tại Pa-ris giảp cho điều-khoản của ông nghị viên Outrey xứ Nam-kỳ xin đặt thuế cao-su nhập cảng tại nước Pháp được nghỉ viện chuẩn y.

Quan Toàn-quyền Long vừa mới ấy quan quyền Toàn quyền thông đạt cho hai phòng ấy biết rằng ngài sẵn lòng xin với chính-phủ và nghỉ viện để giảp cho điều dự định nói trên ấy được chuẩn y.

Trên cây ngã xuống đất. — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ, tên Vinh, 16 tuổi, nhà ở đường mới số 3 trèo lên cây hái quả ngã xuống đất tắp đầu. Phải khiêng ngay vào nhà thương.

Chết đuối. — Đêm 22 Juin hồi 10 giờ rưỡi có một người đàn bà là Ng-thị Hoè 32 tuổi làm công hiệu Sauvage đang đứng trên cái thuyền buộc với tàu *Clémence* thì ngã xuống sông. Xác tìm chưa thấy.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Xe ngựa đụng xe bò. — Chiều hôm kia, hồi 16 giờ, ở đường Bonnal, cái xe ngựa của M. Ng-ngọc-Chu, bị cái xe bò của cai Ba đụng phải, cái xe ngựa bị gãy một bên chắn bùn.

Chết đuối. — Chiều hôm kia, hồi 6 giờ, một người lính tập ở trường Máy-bay ra tắm ở sông Tam-bạc bị chết đuối, xác vẫn chưa thấy.

BẮC-NINH

Rắn độc hay tự tận ? — Chuyện xe lửa 8 giờ rưỡi sáng hôm kia ở Bắc-ninh ra Yên-viên, một người trọc gần 20 tuổi không biết vì duyên cớ gì, xe lửa vừa chạy khỏi ga thì đâm đầu vào sỏi mọt ra, còn khiêng lên nhà thương chưa biết sống chết thế nào.

Điên hay không ? — Hồi 2 giờ chiều hôm kia có một ông cụ già ngoài 70 tuổi chống một cái gậy đến trước cửa đình quan chánh bảo lính gác cho tôi vào, lính gác hỏi vào làm gì thì ông cụ nói tôi vào nhà thương, lính gác bảo đây không phải là nhà thương thì ông ta cứ xông vào. Người lính sở ra không cho vào thì ông cụ bèn chửi người lính, và nắm lấn ra bảo « mày giết ông đi ». người lính bèn lôi ông ta ra ngã ba rồi ông cụ đi mất

PHÚC-YÊN

Thuyền chuyển. — Quan ấn sát hạng nhất, quyền tuần-phủ Phúc-yên Ng Bốc mới được tháng tuần-phủ và về nghỉ để đợi nghỉ hưu trí. Ngài hành chính tuổi 30 năm trời và lịch lý đã nhiều nơi, mới trong chậm lĩnh mấy được hơn 8 tháng nay ngài về ai nấy đều mến tiếc. Hôm 21 Juin vừa rồi quan Đại-lý có đặt tiệc Champagne tiễn ngài và hàng tỉnh có mời tiệc thương mỗi bồi. Trong tiệc đã mặt các quan viên các tòa cùng các quan phủ huyện.

Quan tuần-phủ Bùi-huy Tiến thay quan Ng-Bốc thì đã tới nơi chiều hôm 21 Juin ; quan dân đón rước trọng thể lắm.

THÁI-BÌNH

Rước lễ Santi. — Lễ Santi năm nay trọng thể hơn mọi năm. Từ 3 hôm trước, trong khu nhà thờ đã thấy dựng bốn cái trạm, mỗi trạm có một vẻ đẹp khác nhau, trên xuất dương kiệu chăng toàn vải các mùi như hình triển thiên. Hai bên đường từ nhà thờ tới phủ Chính trông rất đẹp, trong nhà thờ trang hoàng trông rất là sự nghỉ. Từ sáng sớm hôm chủ-nhật 19 Juin, bốn đạo các xứ và các họ lần cận đi lượt đến xem lễ, gần 7 giờ rưỡi phường nhạc lấy rước cha chính Irinh (Père Moreno) và các cố từ nhà chung ra nhà thờ làm lễ. Đúng 7 giờ rưỡi, cha Chính làm lễ cả ca có phụ lễ. Các quí quan thân hào trong tỉnh đến xem lễ đông lắm. Quá 8 giờ làm lễ xong, bốn đạo các xứ ở đi xem rước, nên chỉ khu phố nhà thờ kể đi người lại tấp nập cả ngày. Gần 6 giờ chiều sắp rước có con đông to đã tưởng không rước được, nhưng khi bắt đầu rước thì giờ êm, khí trời thanh quang mát mẻ quá ! 6 giờ đêm rước về tới nhà thờ. Trước khi chấm tế cha Xuân là cụ Chính xứ, lên tòa giảng cảm ơn hết mọi người đã vì lòng kính chúa đến xem lễ và chầu Minh-thánh. 8 giờ rưỡi, chầu xong, người nào nhà thờ đốt pháo xanh đỏ thắp thêm kim tuyến trông rất vui con mắt. Lúc làm lễ và khi rước, pháo-thủ em nhỏ Tây nhỏ lắm nhưng bắn pháo rất giỏi, có phường Trắc là một lối hát âm Y-pha-nho, tuyệt những trẻ con nhà thợ cả đều hát hay cả.

Cướp. — Hồi 10 giờ đêm hôm 24 rạng ngày 25 tr, một toán cướp được 20 đứa vào cướp nhà tên phó Thẻ ở làng Vinh-gia, tổng Trí-lại, huyện Vũ-tiên, nghe như quân cướp không phá được cổng trèo mái nhà hàng xóm vào. lấy mất 300 bạc thôi, quần áo và mâm bồi đáng giá đến 400 p. Khi chúng ra đôi một mảnh thước 7 giao tiu bại mấy nghìn bạc thôi. Ước ao quan trên sẽ cho tầm nã bọn cướp này, vì mới mấy hôm nay mà vùng này đã hai ba đám cướp.

VIỆC KINH-ĐÔ

Kỳ thi bằng cấp Sơ-học Pháp-Việt. — Kỳ thi bằng Sơ-học Pháp-Việt (certificat d'Etudes primaires) nay đã xong. Số học-sinh ứng thí là 453 người, hôi - đồng sát hạch đã chấm xong bài viết chiều hôm 20 Juin và đã lấy được 174 người vào kỳ vấn đáp. Bắt đầu từ sáng hôm 21 Juin đã thi kỳ vấn đáp, nhưng chưa xong, có lẽ chiều hôm 22 Juin mới xong sẽ treo bảng những tên các cậu ngọc-sinh trúng tuyển, bản quán sẽ đăng tường tất những tên lấy kỳ bảo sau. trong số 174 người trên kia thời có 16 người nữ học-sinh, thế thời cái cái nhân tài bên nữ giới với nam-giới cũng được một phần người đối với kỳ thi năm ngoái 184 người con trai mà con gái chỉ có sáu, thời năm nay bên nữ-giới gấp hai năm ngoái. Ấy cũng là một điều nên mừng cho nữ giới lắm thay.

Kỳ thi Hán văn trợ-giáo. — Đến ngày 7 Juillet tại trường Caiqueau sẽ có mở một kỳ thi Hán-văn trợ-giáo để bổ đi dạy các trường huyện tổng và hương-trường. Kỳ thi ấy để mục chỉ có mấy bài tứ tuyệt và luận bằng Hán văn và quốc-văn. Nay đã có tất quan sức khắp trong lục phủ huyện thuộc tỉnh Thừa-thiên cho những người sĩ tử xưa nay tổ tổng học nghiệp và không cao phẩm đến ấn tiết lệ gì được đến dự cả tại. Xem như thế thời biết cái Hán-học ta chưa đến nỗi suy đồi vậy.

Ai tin. — Quan Thượng-thư trí-sĩ Nguyễn-Tẩn đại-nhơn là lệnh-nam cụ Cần-chánh Nguyễn đại-nhơn quán tỉnh Quảng-ngãi mới tạ thế ngày 18 tháng năm ta, nghe đâu đến ngày mồng 3 tháng năm nhuận thời cất đám. Ngài vốn là người tỉnh Quảng-ngãi, vậy định đưa linh-cữu về trong ấy, nhưng nghe đâu xin phép quan trên không được nên lại định an-táng sơn phần tỉnh Thừa-thiên, nhưng chưa rõ là nơi nào.

Bản-quán có lời kính viếng ngài và chia buồn với quí-quyến.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Chết đuối. — Trưa ngày 21 tháng tám ta, người ta thấy một đồng quần áo ở bờ sông nơi cầu Bố-vệ, mà không thấy có ai, hỏi cũng không có ai nhận, thì đoán chắc rằng có kẻ xuống tắm bị chết đuối. Người ta liền đi trình quan sở tại để cất người mò kiếm, khi đương tìm thì có người dân bà đến xưng là mẹ một người mới bị chết đuối ở đó, mụ đến có ý nhờ người mò hộ xác con.

Mụ nói rằng được tin ấy là bởi một người cùng đi làm thuê với con mụ, về ngang tới cầu Bố-vệ, nhân trời nóng nực hai anh em rủ nhau xuống tắm, mới xuống, thấy tên kia lặn một cái rồi không thấy lên, nên hắn hoảng hồn lên bơ mà chẳng ảo chạy về báo tin cho mụ biết. Cũng bởi sự ngu dốt đó nên mới gọi người đến cứu được người chết đuối. Như người ta mà thấy thế ai là lội lên, mày ra có người xuống cứu cấp được, ai đây lại ngu như thế, thấy vậy để yên chạy về làng cách đó có đến hơn năm-mươi mét mà gọi người đến cứu được, phỏng còn nỗi nào cứu được.

Thương hại cho mụ già nhà nghèo quá, thấy người bảo thì rằng con chết đuối, nhà chỉ có ba miếng đất cắt đi để mua vàng cúng vía cho con.

(Lam-trung thời báo).

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản-quán mở ra mục này để đăng những tin bá-cáo về việc riêng, giá đăng bảo thì tùy ông. Đã có thì-lệ. Phàm những việc đăng bố mọi nơi, ai lấy tên, người ấy nhận trách-nhiệm, chớ bản-quán không biết thậm tư thế nào cả.

Vợ chồng tôi xin có lời bá-cáo để các ông các bà biết cho rằng : có mấy đứa tiểu-nhân, đã vô-nhân loại, đề hèn mạt, đã khen đẩn, thế mà ra ngoài người ta nỗ cho nào dục bậc ông nọ bà kia vậy. Vì một sự hiểm ghét nhỏ mọn mà đặt ra một câu chuyện rất là khả ố, hèn mạt để nói sấu vợ chồng tôi với một người bạn chúng tôi.

Câu chuyện đó thật là một câu chuyện vô liêm-sỉ, ma phạm đến cương-thường trong khoa bằng-hữu, chỉ có những hạng tiểu nhân hèn mạt mới dùng đến. Chúng nói của đó để thật phạm đến danh giá vợ chồng tôi, song nhời nói không có bằng cớ cho nên không thể đưa chúng nó đến chỗ pháp luật để dạy cho chúng nó một ba học được. Vậy chúng tôi phải đăng lên báo-quán này để các ông các bà xem cho hiểu những câu chuyện của những đứa hèn mạt là một câu chuyện bịa đặt ra đó mà thôi.

Madame et Monsieur LE-VĂN-BÌNH
Lacheron
198, Grande Rue, 1 hanh-hoa
Cha-cáo

NHÀ BÀ MÙI

Số giấy nói 822

Nhà bà mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giống rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 12, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sắn mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mới đến bản-hiệu nhà Bà Mùi, ở phố hàng Lọng, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đề xe.

Nay cáo-bạch
Quản-lý, M. Tạ-duy-Miên

320

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thường làm việc ở nơi công Bắc-kỳ bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Ai cập Huế
Ngoại khoa, nội-khoa, chữa mắt và các trẻ bệnh lậu, bệnh giang mai
Phòng thăm bệnh tại DƯƠNG GIA-LONG, 12.
KHÁM BỆNH : Sáu 2 đồng một lần
1656.

Trợ - Thiện - đường

Phố Hàng Long, số 30
Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29
(Rue du Vieux Marché)
H-noi

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị về việc kiện bỏ số đó các thứ đồ và các thứ đàn nhạc cho thuê. Lại có cả một bàn tuồng để đi phá quan trị khuốt. bắt nó đưa lính, và mời bọn kèn tây thổi, việc lấy lại rất là vui vẻ, mà tiền về rẻ hơn thì rất là hoàn rào.

Tính giá rất rẻ. Các nghị ở xa muốn thuê bản-hiệu cũng xin nhận.
2063

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MAY SỔI SỐ 248

Hiệu lo may từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, công chăn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng xin mới chiếu cố.
2045 MẠC-THỊNH kính cáo.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM
錦 全 寧 南
BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi 16, Rue de la soie, 16 - Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giấy đeo đồng hồ, giây truyền, đầu gậy, nẫn ô, tết-bạc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lá, vỏ điếu, v v... bằng vàng đúng tuổi đảm sản và toàn bọc nên. Có nhiều thợ khéo để làm bằng nhẹ các quí khách đặt lắm-thêm.

BÁN : — Vàng điệp Vinh thịnh-long một đồ thực đủ các nhãn, ngọc-thạch, giấy đèn thắp-sáng, giấy kim-khánh giấy kim tiền, đồng-hồ quả quít và bạc và vỏ hến, v. v.

Buôn bán chắc chắn, cốt lấy sự tin cẩn làm gốc.
2042

NHÀ-ĐẺ MỚI

70, Phố Hàng-Đồng, Hanoi

Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 60 buồng, sạch sẽ, tinh mọc, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tên, có người hầu bà nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lọt lòng, sữa, chai nước nóng cấi về có ít, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ hàng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tối ngày nào cũng lên thăm hỏi mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiền sản huyết bạch, hiếm hoi, muốn chữa đẻ vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức

Mỗi bà một buồng 10 ngày. 6$00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 10.00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 15.00
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. 20.00

Ra vào tự do
2057

Ngài nào có phiếu quốc-trái, hoặc phiếu cổ-phần hay trái phiếu của các hội công-Thương khác muốn bán thì xin mới quá-bộ lại hiệu tôi xin tính giá thiệt cao vì có người cần đến nhờ tôi mua hộ nên được giá hời lắm lắm.

Nay kính-bạch,
ĐỨC-LONG Thương-cục
Số 90, Phố Mã-Mây, Hanoi
(Tonkin)
2056

GỖ THÔNG

Tôi muốn mua 50 ~ 3 gỗ thông miền Lao-kay xẻ rồi hay là nguyên cây cũng được. Xin viết thơ cho : Nguyễn-ngọc-Dương Entrepreneur, Haiphong.
3283

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SÁN NHIÊN 榮

Tối thứ bảy :
NANG TRUNG MỸ-NỮ
(Con gái đẹp trong tài) tích mới
Ông tơ sao khéo đa đoan,
Xe tơ mà lại vơ quàng vơ xiên !
Ông lão ngoài 100 tuổi, lấy được gái đang tơ, mà anh chàng mới 20 tuổi lại lấy phải bà cụ gần 100 tuổi.
Thực là
Sống lâu thấy lắm chuyện kỳ,
Cuộc đời làm nỗi éo le lạ lùng !

Tối chủ-nhật :
QUAN-ÂM THỊ-KÍNH
(Soạn lại)

Bản-hội tiếp được nhiều thư tỏ ý muốn xem một buổi diễn theo hầu lối cổ, nghĩa là trong một buổi hát không có tranh cảnh gì cả. Vậy bản-hội xin theo ý sửa đổi lại tích này là một tích rất có giá trị trong các tích cổ để hiến các ngài và các điển theo lối đường ngoài hết.

Tối thứ hai :
TỪ-THỨC NHẬP
THIÊN-THAI

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 21 đến thứ ba 27 Juin 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm số chủ nhật chớp từ 6 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
- Các việc lớn trong thế giới

ĐỆ TỨ THẬP NHỊ KHÓA THỂ-THAO ĐẠI-HỘI
Nghỉ

CỤ GÔ-RI-Ô
Bi-hài-kịch trích theo tiểu tangết của H. de Balzac tiên-sinh
HỒI THỨ XV và V

BILLY, NHÀ CHẾ TẠO
Hài-kịch

Tuần-lễ sau sẽ chiếu phiên ảnh REINE LUMIÈRE
(Quang-Minh hoàng-hậu)
Rất hay ! rất lạ !

Từ 1er Avril giờ đi
Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

Tổng-cục ở số 18, Phố Mã-Vỹ
Ấn-quán ở số 48, Phố Hàng Bồ
} HANOI

ĐIỆN-THOẠI SỐ 167

Thưa các Ngài,

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ chúng tôi đã mua được cái nhà in ĐẠI-PHONG-DỤC-KÝ ở phố hàng Bọ, số nhà 45, kể từ ngày 4 Mai 1922 mà đi thôi chúng tôi nhận nhà in ấy làm của thư-xã ; chúng tôi lại mới nhận được máy in chữ in ở bên Tây gửi về nữa, thực có thể làm được hết các việc in. Vậy xin các Ngài có dùng đến việc in sách vở, thư thiếp, giấy má gì thời xin gửi thư cho Bản-xã chủ-nhiệm là :

M. TRẦN-QUANG-HUY
Directeur de la Société ÍCH-HỮU THƯ-XÃ
HANOI

Do Võ Phi Hùng Cung HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ refilms của Cornell

Tức rồng rã hai ngày không thấy tử-thi, sau nổi lên, trôi tới gần cầu treo, cách đó độ ba bốn trăm thước, quan sở tại liền tới khám, không có thương tích gì, để giao cho mụ mẹ nó nhận chôn.

BÌNH-ĐỊNH

Đám tang. — Chiều ngày 16 Juin này tại Qui-nhơn có đám cất xác rất long trọng. Ấy là đám cận lịnh lang quan Công-sứ Korbrat, tạ thế hôm mai ngày lý Cậu năm nay mới 5 tuổi, chỉ vì một cơn sốt rét đạo tàn mà tạ thế.

Đám đi thật là nghiêm-chỉnh, đủ mặt các qui quan và qui phu-nhơn trong thành Qui-nhơn, ba quan tỉnh cũng tựu hội chia buồn cùng quan Sứ. Các viên chức tòng sự các tòa cũng đều hiệp đưa và có kết nhiều vòng hoa rất đẹp mà phúng viếng.

泰 LƠI-THÁI 利

BÁN SỈ VÀ LẺ
109 Rue des Changeurs Hanoi
(Trước ở số nhà 110)

Bán-hiệu chuyên nghề đã lâu năm, buôn bán thực thà, được nhiều qui khách chiếu cố, đã thành nên tiệm, nên có thể bán được rất giá hơn mọi nơi. Hàng bán có đơn nhận vàng đã cân đủ tuổi, đã ưa ngồi thân hành lại, hoặc gửi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà thanh rất phải chăng
2060

PHONG-TÀI

Số 43, phố Xe điếu (Rue des Pipes Hanoi.

Hiệu của người Việt-Nam
Đóng giầy tây, giầy ta

Kiểu đẹp, đa tốt, giá rẻ

Có catalogue riêng ai muốn xem hiệu sẽ gởi biếu

Ai muốn đóng giầy xin gởi kích bước, và một ít tiền đặt hiệu sẽ làm ngay

Hiệu có gởi hàng theo lối lĩnh hóa giao ngân
2061

潘興成 PHAN-HƯNG-THÀNH

25, Rue des Cantonnais, Hanoi

Bán buôn và bán lẻ đồ các thứ to lua, hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon, vân vân.

Hàng tốt mà tính nơi giá hợp các hiệu khác.

Qui-khách ở xa muốn mua hàng gì xin viết giấy về bản-hiệu sẽ gởi ngay đi contre-remboursement. Bản-hiệu có cả thợ may rất khéo, qui-khách có muốn may mặc tại hiệu cho tiện thì xin đo kích thước gởi về và xin đặt trước cho bản-hiệu chia ra một phần lớn; còn thiếu bao nhiêu sẽ gửi đi lấy sau, may cái cần-thận và rất là chóng vì có nhiều thợ giỏi.
2040

RƯỢU QUINQUINA GUSSAC

Rất bổ

dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI NHÀ

GUIONEAUD FRERES

ở Hanoi-Haiphong, cả tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.
2041

Nước hoa vệ-sinh mới sáng

Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Feliahs đáng để uớp thuốc-lá, thuốc-điếu, vu-vi-gà.

Lại có bán đủ các thứ như sau này: nước gội-đầu, cô-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.

Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC

Thân-khoái:
48, Phố nhà Thờ, số, Hanoi
Đặc-quyền Bán-lẻ Bắc-Kỳ.
Bán cất và bán lẻ, giá tính phải chăng.
2062

THUỐC CHỮA BỆNH NHỨC ĐẦU

Sợ là rất cần dùng cho khi một nhọc. Nếu thế nào là ngủ hay không ngủ được, nhức đầu, nhức gáy, đau lưng, đau thần kinh bộ, hay là vì nóng nực không ngủ được, nếu khẩn chữa ngay các bệnh ấy thì sẽ sinh ra gầy mòn, yếu đuối, đau gầy, thực là nhãn nại thảm thương. Muốn chữa khỏi các bệnh ấy, muốn ngủ cho ngon giấc thì nên dùng thuốc *Neurinase*. Thuốc này hiện quan Bác-sĩ Leroy sai quản các nhà thương ở Bắc-kỳ đã cho là một thứ thuốc rất hay và không có ngụy hiểm gì cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.
2056

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Docteur, phó Paul-Bert, cựu-đ

HÓA-HỌC CHẤT

... các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT

... HORNET CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R của ông BOLEE để chữa a-phiện

SOLUTION R. BOLEE
1 $ 50 một chai

Thuốc hiệu MONTES

Thuốc sắng = 2 $ 50 le 30 viên
Thuốc lạnh = 0 $ 90 một chai

Goutte « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ

Thuốc bổ máu; bán đủ các thứ, muốn cần một giờ dùng thuốc nào hay làm?

BÔ BUỘC THUỐC

SỬ DỤNG VỀ TRÌ-NGHIỆM PÔA-SÔN

ĐỒ MỔ-SẺ

Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Brenure

Bán buôn và bán bao kín

Đám cất và bán lẻ

« THUỐC DÉRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre

Pro ngàn giang mai bất kì mới hay cả. Bằng thuốc nói rõ: các bệnh nặng thuốc nặng nên tiện quí! Bằng thuốc khác rất nặng nên phải nặng thuốc nặng thì mới chắc khỏi bệnh được! Thuốc nặng rất hay, rất gọn; nó không hại gì đến sự sinh sản, tự lỗ sau cho người có bệnh.

Muốn uống thuốc nặng trong thì nên mua một chai nhỏ trước, thử xem 3 lần thì thôi.

BỦ MÙI!

Hiệu CỰ-LONG mới nhận được đủ các mùi đa đi mùa bức. Quí khách ông bà nào muốn dùng giầy tây, giầy ta thật tốt mà hợp thời trang, xin viết thơ cho hiệu *CỰ-LONG, 61, Rue des Paniers, Hanoi.*
2027

AU BONHEUR DES TONKINOIS
UNE FABRIQUE DE CASQUES-FANTAISIE
HAI-CHINH
78 RUE DU PONT-EN-BOIS, 78
TONKIN-HANOI

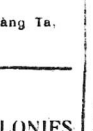
Thưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải tráng lợp mũ thực bền thực đẹp mà không bao giờ dán được
2030 *Nay kính.*

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON
Giá mua đông niên 6$00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

AI MUỐN MAY MẶC TỐT, LỤA HÀNG TỐT, HÀNG ĐẸP
THÌ NÊN ĐẾN HIỆU

PHAN-THÁI-THÀNH

Số 4 Phố hàng Ngang, Hanoi

Có đủ các thứ hàng tây, hàng Tàu, hàng Ta, hàng Saigon, vân vân.

CAFE, RESTAURANT HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 51 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ quán có vườn hoa rộng rãi ở số 68 cũng phố ấy

Đủ các cách tiện lợi và lịch sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính-quán
2042

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các quý-khách biết rằng chúng tôi thuận bán nhận Phốt-phát (Phosphates đến mua tháng mười gái rồi mới lấy tiền, song những các nhà tư mua thì phải có gì chắc chắn để gửi chúng tôi làm tin, như là: để bằn các nhà ruộng nương (Titres de propriété) phiếu Quốc-trái (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháen công thái (Titres d'Emprunt Indochine 1) vân vân.

Nếu ý quý khách Quốc trái, công thái, mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ cũng vẫn là của những các nhà mua hàng chịu đem gửi; mà khi đến hạn giả tiền mua chia hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy mà ấy mà nếu đang khi chúng tôi giữ các giấy mà ấy có phiếu nào được mở trúng số thì các số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các hàng đã rải trong rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chưa được phốt-phát, muốn biết cách thức mua chia phốt-phát thế nào thì các hàng ấy cứ hỏi tại các tòa Công-sứ

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN,
123, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.
2035

No 115.

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-BỬU-ĐỘC *dịch thuật*

Vương-thiều-phả trở tay lên trên mây mà mắng rằng :

— Bớ ngươi, lại trở cái phi-điện chúy mà thét lên một tiếng rằng :

— Mau mau đánh chết loài yêu-quái ấy đi !

Thần-vũ đạo-nhân khiếp sợ, lại trốn vào trong khoang thuyền, hiện xuất chân-thân, rồi quát to lên mà rằng :

— Đứa nào sinh kia ! mày đã hiểu pháp thuật của ta, thức là mày đến ngày tận-số ! ta sẽ dùng bắc-bối mà giết chết mày đó !

Nói xong, thò tay vào trong túi, lấy ra một khối kim-chuyên, hòn pháp thành một đạo khôi đen đánh vào đầu *Vương thiều-phả*. *Vương-thiều-phả* dùng cái Phi-điện-chúy đánh lại thì khối kim-chuyên kia rơi ngay xuống bể, thật đã mất tăm.

Thần-vũ-đạo-nhân giận lắm, còn 11 khối kim-chuyên ở trong túi, ném ra tất cả, thành 11 đạo khôi đen che kín trên không. *Vương thiều phả* lại dùng Phi-điện-chúy hóa pháp có một vầng sét thật to, cả 11 khối kim chuyển ấy đều rơi xuống bể.

Vương-thiều-phả mừng lắm mà reo to lên rằng :

— Nào, nhà ngươi còn thứ bảo-bối nào nữa không ? thử cả đi cho ta coi nào !

Thần-vũ đạo-nhân nói :

Ta còn nhiều pháp, chứ đã hết đâu !

Nói xong, liền niệm mấy câu thần-trú, bỗng thấy có một trận cuồng phong ở đâu đưa đến, sông bể nổi lên dữ-dội, các chiến thuyền của quân *Nguyên* đều rập rềnh sắp-sửa vỡ đắm. Quân *Nguyên* sợ hãi, ai nấy kêu rầm lên.

Vương thiều phả liền quát to lên rằng :

— Không can chi mà sợ hãi, ta sẽ có phép.

Nói xong, vội vàng thò tay vào túi, lấy cái Phá-lăng kinh ra cầm giơ cao lên, tự nhiên lại thấy gió im sóng lặng. Bấy giờ *Xích-anh nam* cùng *Phá-lợi*, giao chiến đã được hơn 60 hợp. *Xích-anh-nam* đâm chết *Phá lợi*, rồi cướp lấy chiếc thuyền.

Vương-thiều-phả truyền cho đại-đội chiến-thuyền cùng tiến lên đánh, quân Phiên chống cự không nổi, thành phải vỡ chạy. *Thần-vũ đạo nhân* luống cuống, lại toan dùng phép thì *Vương-thiều-phả* nhân lúc bất ngờ cầm Phi-điện-chúy đánh cho một cái trúng vào ngang lưng. *Thần-vũ đạo-nhân* đau quá, không thể chịu được, phải trốn vào trong khoang thuyền Quân Phiên rối-loạn, quân *Nguyên* đuổi theo, bắn chết rất nhiều.

Thần-vũ đạo nhân ở trong khoang thuyền, lấy thuốc ra nống, lại được binh phục như cũ rồi chống gươm ra đứng tại mũi thuyền để hô âm-binh. Một lúc mây kéo đen đầm có vô số âm-binh tay cầm đao kiếm ở trên không lũ-lượt xuống, xông vào đánh quân *Nguyên*.

Quân *Nguyên* kinh sợ mà kêu rầm lên rằng :

— Chết nỗi ! Loài yêu-quái nó đem cả đàn cả lũ đến để trợ chiến.

Vương-thiều-phả cũng có ý sợ, chưa biết dùng cách gì mà phá vỡ được lại dùng cái Phi-điện-chúy giơ lên, bỗng nghe một tiếng sấm vang bình, thành ra các mảnh giấy trắng, rơi là-tả xuống mặt nước. Hèm mây mù đen tối kia, cũng dần dần tan. Quân Phiên bị tiêu hẳn chết rất nhiều, còn thì chạy trốn cả.

Vương-thiều-phả giục thuyền đuổi theo một hồi, rồi mới thu quân về trại. Trận ấy quân *Nguyên* cướp được 3 chiếc chiến thuyền, còn quân Phiên xin đầu hàng nhiều lắm, *Vương-thiều phả* vẫn theo lệ thường cho ăn uống ủ-tế. Lại sai người đem biểu tiến Kinh báo tin thắng trận, và ghi công-trạng của các tướng vào trong sổ.

Ô-lất khải thua trận trở về, tức khắc truyền cho quân-sĩ đem hết lương thực ở *Sa-môn-đảo* xếp cả xuống thuyền, để phòng khi có sự ngày-cấp thì không đến nỗi lỡ việc.

Thần vũ đạo-nhân nói

— Hà tất quan Nguyên-soái phải khiếp sợ, bần-đạo đánh một trận nữa, sẽ được toàn thắng

Ô-lất-khải nói :

— Pháp-thuật của quân-sư, đến bị quân *Nguyên* phá vỡ, trong mình lại bị thương có sao quân-sư còn nói để dàng như vậy ?

Thần-vũ đạo-nhân nói :

— Bần đạo này có một bửu-bối đọc-đao, nguyên dùng các thứ chất độc, mà luyện thành, nếu bửu đao ấy chạm vào mình người, hơi chảy máu là chết ngay, bởi vậy bần-đạo này chưa dám dùng đến. Lần sau ra trận, bần-đạo này sẽ dùng bửu đao ấy, lo gì không được thắng trận.

Vương-thiều-phả nghe nói :

— Đã đành rằng lần sau ra trận, sẽ dùng bảo-bối nhưng quân ta trong mấy năm nay, 6m chết đã nhiều vừa rồi lại thêm chết trận, còn sót không lấy một nửa, mà quân *Nguyên* thì hiện nay nhiều lắm, ăn là ra hết đem các thứ lương thực, xếp sẵn xuống [illegible] cho khỏi lỡ việc.

[illegible]-đạo-nhân nói :

[illegible]an nguyên-soái nghỉ cũng có [illegible] phải !

Ô-lất khải tức khắc truyền cho quân-sĩ ngay đêm hôm ấy chuyển-vận hết các khí-dụng lương-thực xuống thuyền. Cách 3 hôm sau, quân Phiên lại sửa soạn chiến-thuyền kéo ra khiêu chiến.

Vương thiều-phả bộ-lệnh rằng :

— Quân Phiên thua luôn mấy trận, chết hại đã nhiều, ngày nay dẫu có ra trận, cũng là đánh lượng. Các tướng nên cố sức đuổi đánh một trận này nữa thì có lẽ thu được toàn công.

Các tướng đồng thanh mà reo lên rằng :

— Chúng tôi xin cố hết sức.

Khi chiến thuyền hai bên cùng ra giáp trận, *Thần-vũ-đạo-nhân* đứng ở mũi thuyền, trông thấy quân mình có ý khiếp-sợ mà quân *Nguyên* thì hăng hái bội phần, mới nổi giận giục thuyền tiến lên mà quát to lên rằng :

Vương-thiều-phả ! Hôm nay ta cùng nhà ngươi quyết một trận sống mái, để khỏi ôm-mai sinh-linh.

Vương-thiều-phả cả cười mà rằng :

Nhà ngươi là một viên bại-tướng, đối dịch cùng ta sao cho nổi !

Nói xong, liền cầm kích đâm *Thần vũ đạo-nhân*, *Thần-vũ đạo-nhân* giơ kiếm lên đỡ. Hai bên giao-chiến độ hơn 10 hợp, *Thần vũ đạo-nhân* biết sức không địch nổi, mới lui thuyền trở lại. *Vương thiều-phả* truyền cho các tướng nhất-luật cùng ra. *Ô-lất khải* cũng giục các chiến-thuyền tiến lên để đối địch.

Thần-vũ-đạo-nhân đem thanh độc-đao ra rồi quát to lên rằng :

— *Vương thiều-phả* ! nhà-ngươi sẽ bị bửu về lưỡi độc-đao này !

Vương-thiều-phả ngẩng đầu trông thì thấy lưỡi đao ấy bay lên trên không, thành một đám mù đen như đám nồ-lăng kéo xuống *Vương-thiều-phả* lại dùng Phi-điện-chúy mà đánh, bỗng thấy một tiếng sấm : lưỡi đao ấy lại bằng xuống bể sâu.

(Còn nữa).